

Samenwerken aan ons water in Groningen en Drenthe

JAARVERSLAG 2017 & JAARPROGRAMMA 2018

Waterketen Groningen en Noord-Drenthe

Hoe kunnen we inwoners nog beter van dienst zijn?

Belangrijk in de waterketen is dat we de inwoner centraal zetten. Daar doen we het namelijk voor. Als wij niet samen werken, stijgen de kosten te veel en is het straks onbetaalbaar voor onze inwoners. Daarbij waarborgen we de gezondheid van mensen met schoon drinkwater en uiteindelijk schoon rioolwater. Door in te spelen op de klimaatwijziging zorgen we ervoor dat water niet in de huizen stroomt maar tijdelijk opgeslagen wordt. Alleen door samen te werken kunnen we dit realiseren.

Gehanteerde afkortingen

BMWE	Bedum, De Marne, Winsum, Eemsum en waterschap Noorderzijlvest
DAL	Delfzijl, Appingedam, Loppersum en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest
GHT	Groningen, Haren, Ten Boer, waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's en waterbedrijf Groningen
GC	Groningen centraal: Midden-Groningen, Pekela, Veendam en waterschap Hunze en Aa's
GO	Groningen Oost: Westerwolde, Oldambt, Stadskanaal en waterschap Hunze en Aa's
KvD	Kop van Drenthe: Assen, Tynaarlo, Noordenveld, Aa en Hunze en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest
WK	Westerkwartier: Zuidhorn, Grootegast, Marum, Leek en waterschap Noorderzijlvest
H&A	waterschap Hunze en Aa's
NzV	waterschap Noorderzijlvest
GKG	Gegevensknooppunt Groningen
RGB	Risicogestuurd beheer
UnieX	Uniform rioolexploitatie-model
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie

INHOUD

Voorwoord	3
Focusprojecten 2017	4
- Waterketenkaart	4
- Uniform rioolexploitatimodel	4
- Risicogestuurd Beheer	5
- Ons water in jouw klas	6
- Meten en Monitoren	7
- Gegevensbeheer	7
Regionale monitor	8
Jaarprogramma 2018	10
Financiële verantwoording	12

Voorwoord

Mooie resultaten, maar we kunnen samen nog meer bereiken!

We werken in Groningen en de kop van Drenthe als waterschappen, waterbedrijven en gemeenten inmiddels drie jaar samen binnen de waterketen. En dat doen we redelijk succesvol, tenminste ik denk dit te mogen vaststellen als kersverse voorzitter van de Regiegroep Waterketen. Met bewondering en waardering kijk ik naar de samenwerking en zie dat we in de afgelopen drie jaar constructief samenwerken en mooie resultaten behalen, onder andere op het gebied van kostenbeheersing en kwaliteitsverbetering. Ten aanzien van de kwetsbaarheid kunnen we denk ik nog wel een tandje bijschakelen. Meer hierover leest u in het jaarverslag 2017 dat voorligt.

Het waterakkoord is begin 2015 gestart voor de duur van vijf jaar, we hebben dus nog twee jaar te gaan. Laten we samen de komende twee jaar de samenwerking intensiveren en er naar streven dat we naast extra kostenbeheersing en kwaliteitsverbetering uiteindelijk ook stevige resultaten behalen ten aanzien van onze eigen kwetsbaarheid. We doen dit in het belang van onze inwoners. Ik heb er vertrouwen in dat ons dat gezamenlijk gaat lukken. Laten we er samen voorgaan, ik wil er graag mijn steentje aan bijdragen.

Harrie Koning

*Voorzitter Regiegroep Waterketen Groningen en Noord-Drenthe
Gemeentesecretaris Zuidhorn*

Focusprojecten 2017

Binnen de waterketen werken we aan focusprojecten. U ziet bij elk project in één oogopslag welke doelen we daarmee realiseren. Alle doelen dragen bij om onze inwoners beter van dienst te zijn.

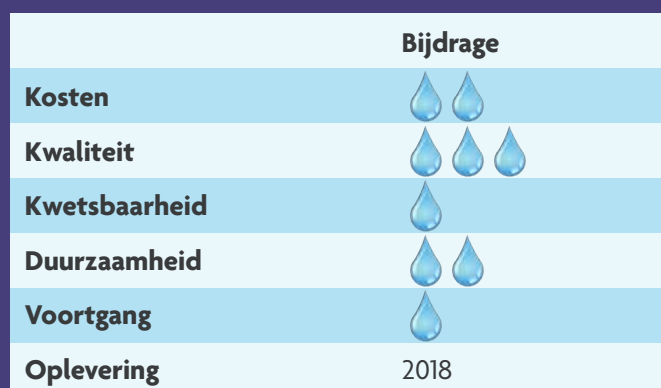
Waterketenkaart

We maken één digitale waterketenkaart voor ons hele gebied. We zijn begonnen met het maken van afzonderlijke waterkaarten per gemeente. In 2017 hebben alle gemeenten in Groningen de beschikking gekregen over deze afzonderlijke waterkaarten. In de Drentse gemeenten realiseren we dit in 2018. Medewerkers van ruimtelijke ordening tot handhaving werken met deze kaart. Met de waterketenkaart spelen we in op ontwikkelingen zoals de Omgevingswet. Ook regelen we zo dat het beheer van de databronnen up to date blijft. Met de waterketenkaart ontstaat zo een mooie online watercommunity. De waterketenkaart maken we ook beschikbaar voor bedrijven en onze inwoners. Denk daarbij aan ingenieursbureaus en makelaars.

Uniform Exploitatiemodel (UnieX)

Alle gemeenten hebben hun eigen financieel beheer op het riool. Ook wel rioolexploitatie genoemd. Om van elkaar te leren hebben we er voor gekozen met een uniform rioolexploitatiemodel te werken. Je vergelijkt dan appels met appels, omdat iedereen dezelfde financiële basis gebruikt. Dat is handig, omdat je zo inzicht krijgt in de werkwijze van andere gemeenten die je vervolgens kan toepassen op je eigen gemeente. Inmiddels hebben alle Groningse gemeenten dit model in 2017 succesvol ingevoerd, in 2018 volgen de vier Drentse gemeenten.

Voor herindelende gemeenten is UnieX een handige tool om de rioolheffing in de nieuwe gemeente vast te stellen.

Harmannus Blok, Wethouder gemeente Winsum

Risicogestuurd Beheer (RGB)

Met RGB krijg je inzicht in de restlevensduur van rioolbuizen en kun je reparatie of vervanging mogelijk uitstellen. Maar aan de meest kwetsbare gedeelten van je riolsysteem ga je waarschijnlijk meer aandacht schenken.

Gemeenten zijn zich bewust dat RGB kosten bespaart én meer inzicht in kwaliteit en risico's biedt. Het cluster Westerkwartier heeft een RGB tool aangeschaft en ook de andere clusters denken na over de invoering van een passend systeem.

	Bijdrage
Kosten	4 waterdruppels
Kwaliteit	4 waterdruppels
Kwetsbaarheid	1 waterdruppel
Duurzaamheid	2 waterdruppels
Voortgang	1 waterdruppel
Oplevering	2019

“Ligt een rioolbuis onder een busbaan, dan nemen we minder risico dan rioolbuizen die in een plantsoen liggen. Zo garanderen we de veiligheid van onze inwoners.”

Mario Brinkman, Beleidsmedewerker riolering & water
gemeente Zuidhorn

Ons water in jouw klas

De jeugd heeft de toekomst. De waterketen financiert daarom het lespakket Ons water in jouw klas. Het lespakket verhoogt het waterbewustzijn bij leerlingen van basisscholen. In 2017 zijn alle betrokken wethouders bezocht in Groningen. Zonder uitzondering waren zij positief over dit project.

Scholen bekend maken met project

Het doel van het project is om dit lesprogramma op basisscholen aan te bieden in ons gebied. Inmiddels heeft het lespakket op diverse scholen gedraaid. In onderstaand overzicht ziet u de stand van zaken. Alle gemeenten zijn ingepland en uiterlijk in 2021 hebben alle scholen de mogelijkheid gehad dit programma te volgen.

Gemeente	Uitvoerend schooljaar	Uitgevoerd
Marum	2015-2016	V
Groote gast	2015-2016	V
Zuidhorn	2015-2016	V
Leek	2015-2016	V
Delfzijl	2017-2018	
Appingedam	2017-2018	
Loppersum	2017-2018	
Groningen	2016-2017	V
Haren	2018-2019	
Ten Boer	X	X
Oldambt	2016-2017	V
Vlagtwedde	2017-2018	
Bellingwedde	2017-2018	
Stadskanaal	Nog in plannen	
Bedum	2018-2019	
De Marne	2018-2019	
Winsum	2018-2019	
Eemsumond	2016-2017	V
Hoogezand-Sappemeer	2019-2020	
Slochteren	2019-2020	
Menterwolde	2019-2020	
Veendam	2019-2020	
Pekela's	2019-2020	
Assen	2015-2016	V
Noorderveld	2016-2017	V
Tynaarlo	2017-2018	start sep17
Aa en Hunze	2018-2019	

	Bijdrage
Kosten	1 waterdruppel
Kwaliteit	4 waterdruppels
Kwetsbaarheid	1 waterdruppel
Duurzaamheid	4 waterdruppels
Voortgang	2 waterdruppels
Oplevering	2021

Metten en Monitoren

Het watersysteem van gemeenten en waterschappen is ontworpen vanuit theoretische modellen. Hoe het in de praktijk werkt, stellen we vast door metingen: zoals het aantal overstorten, draaiuren pompen etc. Als waterketen meten we het geheel, dus niet per organisatie. Met meten en monitoren beoordelen we met praktijkgegevens of we het watersysteem wel optimaal gebruiken.

Praktische adviezen

Vanuit een centraal punt analyseren we de meetgegevens en geven we advies aan de gemeenten en waterschappen over noodzakelijke aanpassingen. Als waterbeheerder krijg je zodoende praktische adviezen wat er moet worden aangepast.

Waterschap Hunze en Aa's heeft een projectvoorstel aangeboden en de regiegroep omarmt dit voorstel. Hunze en Aa's en de regio zien grote voordelen in het samen monitoren van de waterketen.

	Bijdrage
Kosten	
Kwaliteit	
Kwetsbaarheid	
Duurzaamheid	
Voortgang	
Oplevering	2020 en verder

Gegevensbeheer

Groningen Oost en BMW E hebben hiervoor een projectteam samen gesteld. Dit projectteam is succesvol van gestart gegaan en verbetert de gegevens én geeft regionale kennis door over onderhoud, vervanging en beheer. Op deze manier kan dit projectteam andere clusters faciliteren.

Alle gemeenten hebben in 2017 ook de opdracht gekregen van de Deltacommissaris om klimaatstresstesten uit te voeren om zo de dreigende wateroverlast voor te zijn. Om dit goed te doen zijn betrouwbare gegevens onontbeerlijk.

In de regio is veel kennis op dit gebied maar de personele inzet hiervoor is verschillend en verspreid. Met dit project gaan we alles effectiever organiseren.

	Bijdrage
Kosten	
Kwaliteit	
Kwetsbaarheid	
Duurzaamheid	
Voortgang	
Oplevering	2020 en verder

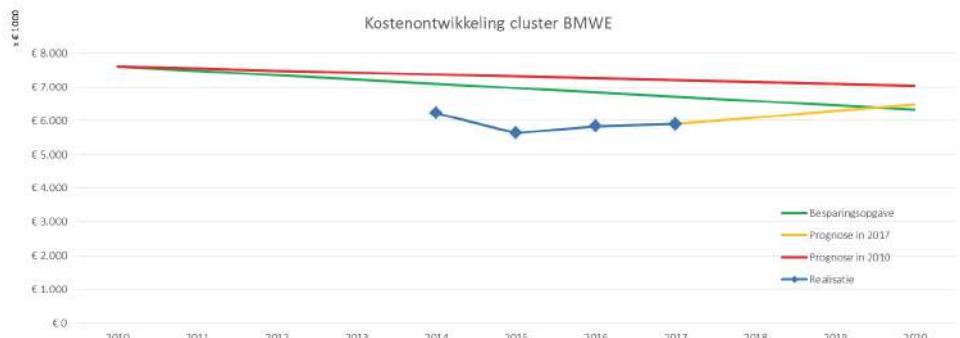
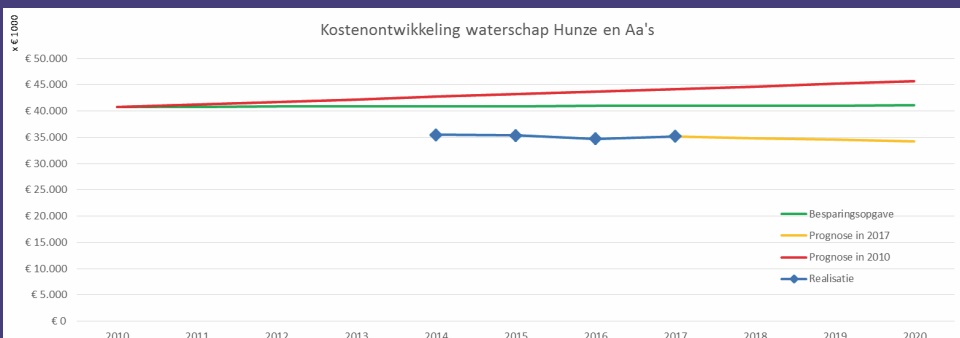
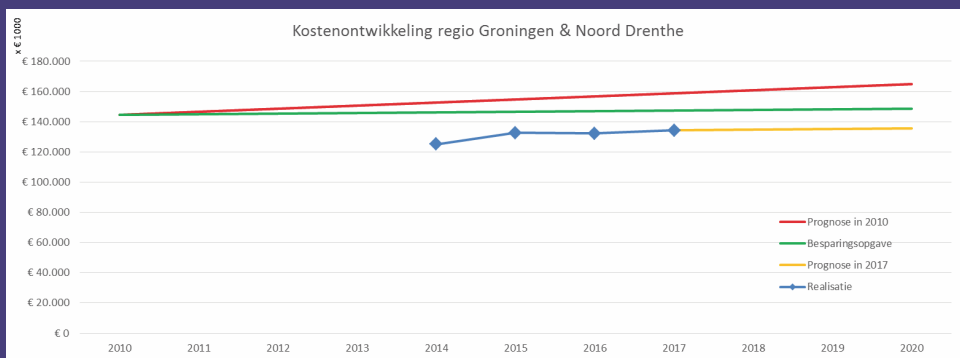
Regionale monitor

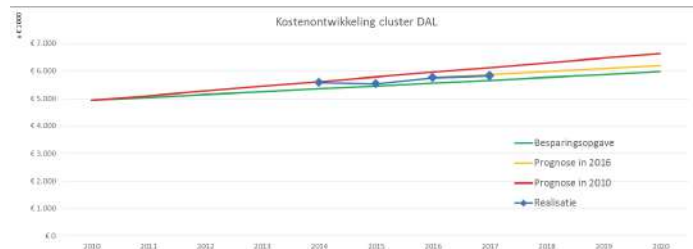
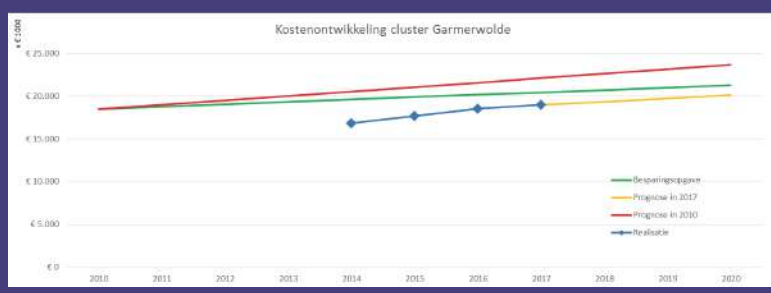
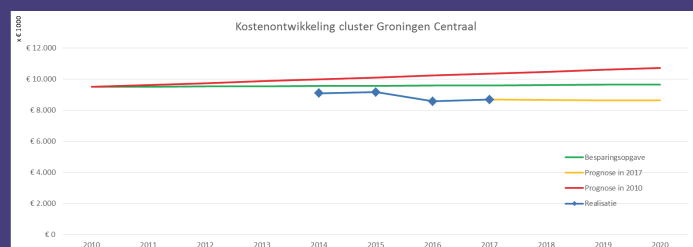
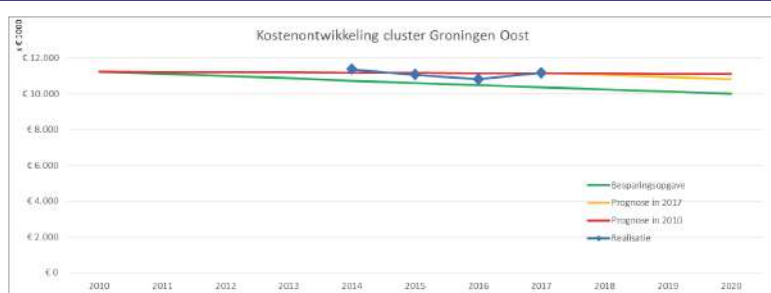
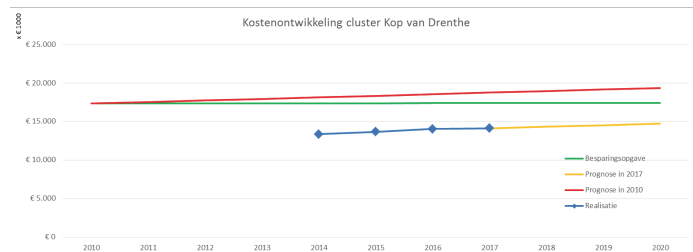
Met de regionale monitor hebben we zicht op de doelen die we willen halen, de drie K's: Kostenverlaging, Kwaliteitsverhoging en Kwetsbaarheidsvermindering. Op deze manier houden we bij hoe onze samenwerking zich ontwikkelt.

Kostenontwikkeling

De kostenverlaging gaat erg goed. Onze opgave is om de verwachte kosten, de autonome kostenstijging, in 2020 met 10% te verlagen. Deze doelstelling halen we met ruim 17%.

Onderstaande grafieken geven de kostenontwikkeling weer voor de hele regio, per waterschap en per cluster.

Kwaliteitsverbetering en Kwetsbaarheidsvermindering

Deze drie K's meten we door alle organisaties te bevragen over de aandachtsgebieden in het water- en rioleringsbeheer. De antwoorden houden we jaarlijks bij en vergelijken we onderling, zodat er een objectief beeld ontstaat. Over de kwaliteit is vanaf de start van de samenwerking een mooie gestage groei te constateren. Met 78%, gepland was 70%, van ons doel liggen we zelfs iets voor op ons schema.

De kwetsbaarheidsvermindering blijft helaas achter. Hier zitten we op 28%, gepland was 70%, van ons te bereiken doel. De komende jaren zetten we hier extra op in. De gemeentelijke herindelingen spelen hierin ook een rol.

We zijn voortdurend op zoek naar creatieve oplossingen om de kwaliteit en duurzaamheid in de waterketen te verbeteren en de kwetsbaarheid en kosten te verlagen. Dat vraagt regelmatig om "omdenken" en experimenteren.

Kasper Bosker, hoofd maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling gemeente Loppersum

Jaarprogramma 2018

We gaan in 2018 verder met de projecten en diensten waarmee we zijn gestart. We hanteren een projectmatige opzet waarbij we met eigen medewerkers werken en zo min mogelijk gebruik maken van externe dienstverleners.

Gegevensbeheer

Groningen Oost en BMW E continueren het project. Een projectteam brengt de gegevens naar een uniform niveau en leidt eigen mensen op zodat er een robuuste organisatie ontstaat. De andere clusters hebben de mogelijkheid zich hierbij aan te sluiten.

Metten en monitoren

Hunze en Aa's werkt hun aanbidding uit tot een projectplan. Het project start gefaseerd: zuiveringskring na zuiveringskring, totdat de hele regio is aangesloten. De verwachtingen zijn hoog. Het project draagt bij aan een optimale beheersing van de waterketen, om zodoende tegen de laagst maatschappelijke kosten en het hoogst milieurendement de waterketen te beheren.

Educatieproject

In 2018 benaderen we actief scholen waar het programma nog niet draait. Zie daarvoor de planning in het jaarverslag. We bekijken welke gemeenten/scholen nog geen offerte hebben ontvangen en maken de offertes en verspreiden ze. We zetten in op meer publiciteit bij de start van het project in gemeenten

Waterketenkaart

In het eerste kwartaal maken we de waterketenkaart ook voor de gemeenten in de Kop van Drenthe. Vervolgens bieden we de regionale kaart gefaseerd online aan. Wanneer gemeenten en waterschappen de gegevens vrijgeven voor openbaar gebruik, kunnen bewoners en bedrijven dit ook raadplegen op www.gegevensknooppuntgroningen.nl.

Risico gestuurd beheer

De clusters zijn op de hoogte gebracht van het RGB en geven daar in 2018 zelfstandig verder invulling aan.

Uniform rioolheffingsmodel

Nu alle gemeenten het model hebben ingevoerd, start het tweede gedeelte van het project: We ontwikkelen een regionaal analysemodel waarin we de gegevens uit de afzonderlijk Uniex modellen opnemen. Hiermee kunnen we de verschillen analyseren en vergelijken. Onder het motto van de beste resultaten kunnen we leren kijken we naar de oorzaak van de verschillen. Dit doen we op clusterniveau maar ook op regionaal niveau. Het resultaat is een boost voor kennisuitwisseling om samen te groeien naar een hoog niveau van beheer: kostenbewust met de hoogste kwaliteit.

Doorkijk komende twee jaar

Rioned tool “Kennis in beweging”

Rioned - de branchevereniging van gemeentelijke rioleringsdeskundigen - heeft een tool ontwikkeld waarmee we het kennisniveau in kaart kunnen brengen. De gemeente Groningen was erg positief en de regiegroep heeft besloten dit project uit te voeren voor alle waterprofessionals. In twaalf bijeenkomsten gaan circa 50 professionals samen aan de slag om de kennis en benodigde competenties in kaart te brengen. Het levert een duidelijk overzicht op van kennis die aanwezig is én zogenaamde witte vlekken. We pakken dit project voor alle clusters op. Alleen Westerkwartier volgt in 2019 in verband met de herindeling. Met dit overzicht bekijken we gericht waar we op in moeten zetten op het personele vlak, denk dan aan opleidingen en werving. Op deze manier geven we de K van Kwetsbaarheidsvermindering een flinke boost.

Ruimtelijke adaptatie

De Deltacommissaris heeft in 2017 het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie ingediend. Dit plan houdt in dat Nederland klimaatbestendig moet worden. Dit is een behoorlijke opgave en de Vereniging van Groninger Gemeenten heeft ons gevraagd dit onderwerp ook op onze agenda te zetten. Ook de Noord-Drentse gemeenten sluiten zich hierbij aan. De regiegroep heeft hierin vooral een verbindende rol.

Strategiegroep

Deze nieuwe groep is samengesteld uit regiegroepleden, clustercoördinatoren en de waterregisseur. De strategiegroep buigt zich over de toekomst van de waterketensamenwerking. De belangrijkste onderwerpen die aan de orde komen zijn:

- Wat zijn de gevolgen van de gemeentelijke herindeling voor de netwerkorganisatie?
- Moeten we ons alleen beperken tot de waterketen of moeten we ons ook op andere wateronderdelen richten zoals sloten, vijvers enz.?
- Hoe gaan we verder na 2020?

Ik ben voor samenwerking. Als overheden samen op trekken versterk je elkaar en dat is nodig voor een duurzame en robuuste toekomst.

Margriet Seip, directeur Stadsbeheer
gemeente Groningen

Bestuurlijke bijeenkomst

In het najaar organiseren we zoals gebruikelijk weer een bestuurlijke bijeenkomst. Met inspirerende onderwerpen en informatie over lopende zaken. De bestuurlijke tweedaagse in 2017 werd door velen als positief en inspirerend ervaren.

Goed om de tweedaagse excursie samen met bestuurders en professionals mee te maken, zo merk je in de praktijk dat je elkaar nodig hebt om iets moois te realiseren.

Kasper Bosker, hoofd maatschappelijke en ruimtelijke
ontwikkeling gemeente Loppersum

Financiële verantwoording

De kosten brengen de 31 organisaties samen op volgens de volgende verdeelsleutel:

Gemeenten	55% (verdeling op basis van aantal inwoners)
Waterschappen	30% (verdeling 50-50)
Waterbedrijven	15% (verdeling op basis van aansluitingen)

Inkomsten 2017

Saldo 2016	€ 21.390
Bijdrage organisaties	€ 189.577
Totaal:	€ 210.967

Uitgaven 2017

Detachering waterregisseur	€ 140.899
VGG en bureaunkosten	€ 12.048
Bijeenkomsten/excursies	€ 6.943
Communicatie	€ 1086
Jaarlijkse monitor	€ 5.200
Waterkaart	€ 10.400
Gegevensknooppunt Groningen	€ 6.800
Educatie	€ 13.000
Jellow licentie	€ 3.500
Onvoorzien	€ 917
Totaal	€ 200.794

Saldo 31-12-2017	€ 10.173
------------------	----------

Alle genoemde bedragen zijn exclusief btw

Het positieve saldo gebruiken we in 2018 voor het financieren van diverse projecten.

Colofon

Dit document is gemaakt onder verantwoordelijkheid van de regiegroep en is opgesteld door de waterregisseur.

Eindredactie Mieke Riezebos
Vormgeving Jack Naaijer

Verspreiding Bestuurders, directies en betrokken ambtenaren van gemeenten, waterbedrijven en waterschappen in het gebied van Waterketen Groningen en Noord-Drenthe.

Vragen, inlichtingen en reacties kunt u mailen naar
de waterregisseur Peter Groen:
p.groen@groningergemeenten.nl
VGG
Postbus 9
9790 AA Ten Boer

